

DIRECTOR
DR. ALEXANDRU RUSU

REDACTIA ȘI ADMINISTRAȚIA
BLAJ—JUDEȚUL ALBA DE JOS

MANUSCRISELE NU SE
== INAPOIAZĂ ==

Unirea

ABONAMENTUL
Pe un an 150 Lei
Pe 6 luni 75 Lei
Pe 3 luni 40 Lei
Pentru America 2 Dolari
Numărul 3 Lei

Pentru inserate se plătesc 5 lei de șir garmond.
La publicările ulterioare se socotește taxa jumătate

Foaie bisericească-politică. — Apare în fiecare Sâmbătă.

Patriarhia României

Situația internă a ortodoxismului nostru — Crearea patriarhiei române nu este cu nimic justificată — Singura patriarhie bine întemeiată este aceea a Romei papale*)

de Episcopul Visarion Puiu

Pentru zilele noastre un patriarh trebuie să reprezinte culmea organizării administrative a unei biserici. Patriarhul, deci, e căpetenia care planează deasupra tuturor cărmuitorilor de fapt a eparhiilor unei biserici; deasupra tuturor influențelor politice și sociale; deasupra frământărilor administrative bisericești zilnice; o personalitate retrasă, rară la vedere și tocmai prin aceasta mai scumpă și mai onorată. Iar pentru chestiunile mai importante bisericești de ordin intern și extern, o personalitate cu autoritate reprezentativă bine stabilită, pe temelie unei biserici solid organizată, spre a avea, la trebuință toată influența cuvenită și glasul ascultat pretutindenea.

*

La noi, situația internă a bisericii noastre — nu trebuie să ascundem — e încă departe chiar de consolidarea inițială trebuitoare vremilor de acum: Biserica neamului nostru e încă divizată. Legea de unificare a celei ortodoxe va fi multă vreme subredă. Toate instituțiile noastre bisericești sunt întărite. Pluralitatea felului, în care se face pregătirea clerului în seminarele de acum, nu e o pluralitate de flori de buchet, ci o difuziune a unor sisteme de pregătire slabă din trecutul nerevizuit și păstrat încă cu îndărătnicie din considerațiuni departe de cele care ar justifica distrugerea unor sisteme bune. Învățământul teologic universitar e supus tuturor criticilor. Clerul în genere inert, fiind deoparte slab pregătit, iar de alta, copleșit până la robire de duhul vieții materialiste a veacului în care trăim, și deci în absolută imposibilitate de a reacționa. Iar poporul cel numeros, străin de învățăturile evangheliei Dumnezeului său, dă-nuștea a trăi împlinind, în negură de ignoranță și în potop de superstiții, numai formalismul ritualistic, moștenit dela străbunii lui, din care pricină se și ivesc atâtea secte cu așa de mare înlesnire. Afară de aceasta, biserica noastră este astăzi fără putință de a întemeia instituții de binefaceri, care să o lege strâns de popor ca și în trecut și fără o presă proprie, care să-i sprijine interesele și să-i propage activi-

tatea; după aceea nu avem o catedrală, n'avem reședință pentru patriarh, n'avem candidați de arhierie cu pregătirea trebuitoare, în cât, din toate punctele de vedere, situația ei este din nenorocire, cu totul subredă.

Și atunci, înființarea unui patriarhat, pentru o biserică aflată în asemenea situație, e o prăpire greu de justificat și departe de a aduce în viitor rezultatele dorite și care se cer unei asemenea înalte instituții — deși dreaptă pentru oricine —, rămâne numai dorința de a-l avea.

Apoi știm cu toții, că orice casă se zidește pornind întâiu dela temelie, iar o casă numai cu creasta aurită, pe când înăuntru e cu lipsuri și ruine, poate fi oricând un capriciu, dar nu o șesare omenească deplin socotită.

*

Înființarea patriarhatului, ce se voește astăzi, precum nu pornește din motive justificate de ordin bisericesc lăuntric — o biserică încă neconsolidată nu poate avea asemenea țel —, așa nu pornește nici din motive istorice, pentru că noi nu am avut nici când patriarhat, iar asemenea motive sunt totdeauna neîndestulătoare. Ce folosesc considerațiile istorice patriarhatelor ortodoxe din Orient, ajunse astăzi pe pragul stângerii, — și mai ales celui de Constantinopol? Sau, ce folos pentru ortodoxie credeți că va aduce patriarhatul izolat al Serbiei, de curând reînființat pe aceeași considerație? —

Cu atât mai puțin ne putem răzima pe considerațiuni de ordin politic, interne și externe, acestea fiind cu totul trecătoare, și poate cele mai șubrede. Nimic nu e mai nestatornic de cât situațiile politice interne și mai schimbător de cât orientările politice externe. Ce au folosit acestea bietului patriarh al Moscovei? . . .

Dar pentru că sunt prelat creștin, în slujba adevărului și trebuie să spun oricând adevărul, citez limpede și fără teamă de felul cum mi-s'ar interpreta vorbele, următoarea pildă: **O singură patriarhie în întreaga lume creștină intrunește astăzi toate considerațiile pentru a exista și aceea este patriarhia Romei.** Această patriarhie există tocmai pentru că are o formidabilă temelie solidă, organică și administrativă lăuntrică, pe care numai se poate sprijini în mijlocul atâtor state și popoare, și tot așa în politica lor externă. **Nouă însă, asemenea temelie ne lipsește cu desăvârșire, iar pentru mâine slabă nădejde că o vom avea.**

Mai departe, în materie de sprijin politic pentru biserica noastră, deși raporturile dintre stat și dânsa sunt cu totul altele de cât între statele și marea biserică papală din Apus, în veacul nostru ea niciodată n'a fost sprijinită deplin și nu este nici astăzi, chiar acolo, unde ea ar putea aduce imense servicii statului și poporului acestei țări, cum e de pildă în Basarabia. Și numai zadarnic ni-s'ar putea făgădui un asemenea sprijin întru susținerea deplină a bisericii noastre în afară, — uneori pentru că factorii noștri politici cunosc și se înterează prea puțin de interesele acestei așa de însemnate instituții naționale, alteori pentru că poate nu doresc dezvoltarea ei.

Când am avut mai mare nevoie de o consolidare bisericească lăuntrică de cât acum, și legea unificării, care, pentru atâtea considerațiuni, trebuia sprijinită de stat, vine abia acum după șapte ani dela unirea provinciilor românești! De mult nu am avut noi mai mare influență în treburile bisericești externe din apropiatul Răsărit ca acum, și totuși toate cererile bisericii în acest scop, adecă pentru consolidarea legăturilor dintre fracțiunile bisericești românești rămase peste hotare, cum sunt cele din sfântul Munte, din Macedonia și America, azi fără legătură cu centru, cum și pentru sprijinirea tuturor acțiunilor bisericești externe, nici mâine nu vor fi împlinite.

Și așa mai de parte.

*

Atunci, care e motivul înființării așa de timpurii și grabnice a patriarhiei românești.

Sau, poate oare determina o consfătuire prealabilă ca aceea, *ce se șice*, că va avea loc în primăvară — cu o excursie la Ierusalim —, numai pentru chestiuni de protocol, înființarea unei asemenea înalte demnități? Aceasta nici atât.

Apoi, noi știm că dela 1776 din vremea principelui Alexandru Ipsilante, mitropolitul Ungro-Vlahiei este vicar al patriarhiei de Constantinopol și deci la un sinod ecumenic are locul său destul de frumos, lângă patriarhul Constantinopolului.

Numai cât s'a crezut că biserica noastră a rămas în Orient pentru cele bisericești moștenitoarea fostei împărății rusești, azi prăbușită, și a venit Orientul la noi, nu noi la dânsul, fără să fim patriarhie. Sinodul dela Iași din vremea marelui mitropolit Varlaam și a domnului bogatului voevod Vasile Lupu, n'a venit la un patriarhat, ci patriarhii Răsăritului și căpeteniile bisericii mării Rusii la **puternicia** biserică moldovenească de atunci, deși era în umilul principat al Moldovei, în fruntea căreia era un mitropolit, nu un patriarh. Asta înseamnă tocmai ceea ce dorim noi, că adecă ne trebuie mai întâi o biserică consolidată, și sub raport moral și sub cel material, și apoi patriarhie.

Fiind, cu voia lui Dumnezeu, printre prelații mai tineri ai bisericii noastre, am putea

*) În strânsă legătură cu considerațiile publicate în numărul trecut asupra pelerinajului nostru la Roma, *dăm acum* — cu titlu de document — cuvântarea deosebit de interesantă, ținută, într-o ședință solemnă a sf. Sinod dela București, de Preasfințitul VISARION PUIU episcopul ortodox din Bălți (Basarabia). Indirect, ea cuprinde o minunată apologie a sfintei patriarhii dela Roma, care este cu atât mai prețioasă cu cât vine dela unul din cei mai de seamă membri ai episcopatului român ortodox.
N. R.

să ne entuziasmăm mai curând de asemenea mari perspective pentru biserica țării noastre și îi dorim și noi toată strălucirea cuvenită în afară. Totuși temelia viitorului nostru patriarhat, adică starea încă precară în care ne găsim sub raportul organizării noastre de astăzi înăuntrul, ne determină să ne mulțumim a dori bisericii române deocamdată zile, când, deși cărmuită numai de mitropoliți, ea să sprijine ca și altădată patriarhiile Răsăritului — până când, cu toate drepturile canonice, vom merita, având și asentimentul lumii ortodoxe întregi, să dobândim și această înaltă cinste. *Am fi dorit întâiu unirea bisericească a tuturor Românilor*, și legea de unificare, și numai pe urmă, ca o încoronare, și patriarhatul.

Nu trebuie să înmulțim titlurile veștede de patriarhi, ca acelea din mult divizata biserică a Răsăritului, ci mai întâiu să ne consolidăm biserica ce avem. Dorim adică, viitoarei noastre patriarhii tron sprijinit pe picior de bronz, nu pe coji de harbuș.

*

Știm că, cu toate aceste considerațiuni ce am expus, Preasfinții Voastre, veți vota legea aceasta. Se va vedea pe urmă dacă în ea este voia lui Dumnezeu, sau numai a oamenilor. Noi, totuși, o privim ca o lege adusă înainte de vreme, și chiar ca o glumă serioasă. Și de aceea încheiem și noi cele ce am avut de spus cu următoarea glumă serioasă: Vom vota la alegere pentru persoana viitorului patriarh, pentru că ne este drag, dar nu vom vota legea patriarhatului, pentru că e adusă înainte de vreme și ne temem ca nu cumva, luând ființă în asemenea împrejurări, să rămână un titlu personal, sărbăd și vremelnic.

O carte franceză, care ne interesează deaproape. Este romanul dlui *Leon Thevenin*, apărut în editura pariziană „Edition de la vraie France”, sub titlul sugestiv: „*La robe sans couture*”, ceea ce înseamnă „Haina fără cusătură” a Domnului nostru Isus Hristos: Simbolul atât de cunoscut al ideii „unei singure turme și a unui singur păstor”, în serviciul căreia stă romanul întreg.

Autorul, care a trăit mai mulți ani în România, căutând s'o cunoască de aproape și cât se poate mai bine, își țese romanul pe dificultatea ce se ivește în sufletul unui tânăr francez venit în România, care îndrăgind o fată de Român vrea s'o ia în căsătorie. El catolic, îndrumat în cele sufletești de duhovnicul său din fundul Breitaniei, care nu poate transige în chestiuni de credință, iar ea o ortodoxă, „cu credință nu prea adâncă, dar de o susceptibilitate națională foarte bună”, pe care nici nu îndrăznește să încerce a o abate dela rital său răsăritean. După lungi discuții și frământări, cerute de focul tot mai aprins al iubirii dintre ei, se opresc în sfârșit la soluția mântuitoare pe care li-o imbie biserica noastră română unită, pe cât de catolică în fond, pe atât și de răsăriteană în formă.

Cartea dlui Thevenin, în care se face o călduroasă pledoarie în favorul bisericii noastre, spunându-se, că „*într'un viitor — încă depărtat — aceasta biserică unită va deveni catedrala spirituală a țării românești*”, trebuie neapărat cunoscută mai deaproape și de aceea nu ne indoim, că p. canonic Dr. I. Bălan, care găzduind câțva timp la sine pe distinsul autor, poate înțelege mai bine decât alții anumite aluzii, ne va face bucuria unei orientări mai bogate asupra ei.

Ceții și răspândiți:

□ „UNIREA!” □

Dintr'o cale de apostolie

Vizitația canonică a Preasfințitului Iuliu al Gherlei între credincioșii săi din tractul Reteagului.

Reînnoit parcă în puteri de impresiile sufletești, aduse dela mormintele ss. apostoli Petru și Pavel din Roma eternă, Preasfințitul Iuliu al Gherlei a început din nou calea de apostolie printre credincioșii eparhiei sale. Deși continuă de 6 ani această muncă istovitoare în vasta dieceză a Gherlei, dragostea și însuflețirea ce depune în cercetarea turmei sale parecă din zi în zi devine tot mai înflăcărată, așa, că tractul protopopesic al Reteagului, unde face acum vizitația canonică, trăiește adevărate clipe de înălțare sufletească, de cari n'a mai avut parte nicicând.

Vizitarea parohiilor din acest ținut dela poalele Ciceului, s'a început la 8 Iunie cu frunțașă comună Reteag, vechea așezare a părcălabilor și administratorilor de moși și vămi a lui Petru Rareș, și locul unde s'a născut și a trăit cel mai mare folklorist al Ardealului, Ioan Pop Reteganul. Însoțit de p. canonic Dr. George Vidican, de p. Dr. George Bob, profesor de teologie, și de 5 clerici, P. S. Sa a celebrat aici liturgia arhierescă, luând parte o mulțime de popor, fără deosebire de limbă și religie. Predica înălțătoare a P. S. Sale a atras admirația străinilor și a lăsat urme adânci în sufletele credincioșilor noștri din Reteag, cari multă vreme vor fi un izvor nesecat de inspirație pentru fapte bune și alipire de biserică.

Dela Reteag, unde a cercetat acasă la locuința mai mulți credincioși, între cari și pe văduva marelui dascăl I. Pop Reteganul, p. episcop a trecut — după masă — în filia Băța, unde a fost primit de marele industriaș Vasile Popa, proprietarul castelului monumental din comună. Au urmat apoi, în zilele următoare, alte parohii frunțașe dela poalele Ciceului, fiind arhierul primit pretutindeni cu simpatia și alipirea atât de proprie poporului nostru față de reprezentanții bisericii Domnului.

De astădată mai însemnăm doar faptul, că administrația — în frunte cu d. Alexandru Bărbos, șeful plasei Dej —, a ținut să dea Preasfinției Sale întreg concursul său prețios.

Civilizație sud-est europeană în epoca fierului. În două conferințe ținute la fundația universitară Carol, d. V. *Pârvan*, unul din profesorii noștri universitari cu erudiție și faimă europeană, a reconstituit civilizațiile din epoca fierului în sud-estul Europei. Soliditatea celor are în cercetările și rezultatele din săpăturile arheologice, i-au dat libertatea de a expune cu precizie viața diverselor colectivități ce au trăit între anii 800—500 înainte de era creștină.

În rezumat, în acea vreme, sud-estul european era dominat de o civilizație egeică (cea elenică), o civilizație populară cu puțință deci de a se extinde în suprafață și în adâncime la toate popoarele ce ar fi avut oarecari asemănări cu Elenii. Ceea ce s'a și întâmplat cu Sciții (nu mai vorbim de Illyro-Thraci).

În est exista o civilizație iranico-scitică, un compromis între viața nomadă scitică, pe care s'a altoit civilizația elenă și peste care a venit civilizația irano-persană. Ea s'a păstrat cam de pe la anii 600 ante Hristos până la venirea Rușilor (800 după Hristos).

În sud-vestul european exista o altă civilizație de mare, cea adriatică, etruscă. — Iar în Europa centrală trăia altă civilizație, importată prin Marsilia și pe valea Ronului, cea celtică.

În părțile noastre, în epoca fierului exista o civilizație „de munte”, cea getică. Ea n'a primit elemente irano-scitice. Populația rurală, tradiționalistă, era aceeași din epoca bronzului, agrară.

Pătura suprapusă, existentă și această oriunde, a primit elemente de civilizație celtică (minieră și mai ales tehnica războiului). Trăsătura spirituală a civilizației getice era cu remarcată de Herodotus: O înaltă civilizație morală și religia nemuririi sufletului (caracteristică populațiilor septentrionale).

Secțiile literare-științifice ale „Astreii”

Simultan cu congresul „Ligei culturale” dela Timișoara (20—1 Maiu) s'a ținut la Cluj adunarea generală a secțiilor literare și științifice ale Asociațiunii noastre dela Sibiu. Este întâiu în caz, că aceste secții nu se întrunesc la orașul de reședință al „Astreii”, ci la Clujul noilor frământări culturale ale Ardealului nostru, unde printr'un nou regulament, s'a mutat definitiv sediul acestor secții.

Dela această transferare a secțiilor la Cluj, dar mai ales dela revizuirea atentă a rosturilor și dela noul impuls de viață primit și în forma cooptării unei întregi serii de noi membri, chiar în adunarea generală de acum, lumea așteaptă, și se crede cu bune temeiuri, o nouă epocă a acestui așezământ cultural. Intermedieri între marile elaboratoare de știință (Academia, universitățile și societățile de științe) și între masele mari de intelectuali și muncitori ai poporului nostru, secțiile acestea nu vor face știință, ci vor căuta să o popularizeze în chip sistematic și să o pună în aplicare prin oameni de specialitate.

Este un program din cele mai nobile, dela a cărui împlinire poate să vină mult bine.

BISERICESȚI.

Dumineca trecută s'au ținut la Roma, în prezența foarte multor peregrini din Italia, Spania, Franța, Statele Unite, Filipine și America de sud, *serbările beatificării Venerabilei Maria Bernardetta Soubirous* (1844—1879), blânda și umila fecioară — mai târziu călugăriță în Nevers —, de numele căreia se leagă grotta Imaculatei Fecioare dela Lourdes, cu toate minunile ei. — A fost o rară sărbătoare, la care sufletește au participat toți închinătorii Maicii Domnului.

Ratificându-se la începutul acestei luni, în Varșovia, concordatul încheiat la 10 Februarie c. între Sf. Scaun și republica polonă, „L'Osservatore Romano” publică în numărul său dela 8—9 Iunie c. *textul autentic al concordatului polon*, cuprinzând în multe puncte dispoziții cu totul nouă și deosebit de interesante. — Asupra celor mai importante din ele, sperăm să putem reveni cu altă ocazie.

Între proiectele de lege menite a fi trecute acum la sfârșitul sesiunii parlamentare, dar care din cauza împrejurărilor neprielnice a trebuit seos din programul acestei legislaturi, este și *proiectul pentru regimul cultelor minoritare*, care deși complex întocmit, n'a fost adus în fața parlamentului, pentru că — după cum bine spun gazetele — „el ar fi produs și mai mari nemulțumiri decât proiectul dlui ministru Anghelescu cu reforma învățământului particular”.

Regimul cultelor continuă deci a fi normat tot de legile în vigoare, tăind — cel puțin pentru câteva luni — nădejile exagerate de cuceriri proselitiste, pe cari anumite cercuri ale Sibiiului le legau de introducerea prapit a noului regim.

Dintr'o dare de seamă asupra rezultatelor obținute în Elveția de *propaganda pentru fondurile de misiuni*, reținem că în 1924 s'au strâns la abația din Einsiedeln, centrala misio-

ard pentru Elveția, nu mai puțin decât 95,000 franci elvețieni, iar centrelor de misiuni dela Paris și Lyon s'au trimis în acelaș an 53,000 franci. Pentru opera sfintei infanții, care este deosebit de populară în întreagă republica, s'au donat 158,000 franci. Iar opera numită „sf. Petru“ a duplicat în cursul anului trecut suma din anul precedent, trimițând centralei dela Roma 157,000 de lire italiene. — Este o muncă ce poate să nu trezească respectul și admirația tuturor.

În zilele dela 7—11 Iunie c. s'au ținut la Roma jubilară un impunător congres euharistic, terminat în Joia sf. Sacrament (festum corporis) cu o procesiune, asemenea căreia nu s'au văzut puține până acum.

Din „Libertatea“ dela Orăștie aflăm, că Preasfințitul Alexandru al Lugojului va face în zilele de 20—6 Iunie o *visitație canonică* a parohiilor noastre din plasa Orăștiei: Turdaș, Mărtinești, Căstău, Beriu, Sibiel, Ougir, Șimos, Romoșel, Vaideiu și Balomir. Prima vizită va fi, bineînțeles, chiar la Orăștie, unde se fac mari pregătiri pentru primirea înaltului prelat.

Pentru a justifica *noua alegere de episcop militar*, făcută — în deosebire față de obicei — numai de Sinod, care a propus trei inși, Regulamentul organizării clerului mirean a primit următoarea modificare:

„Episcopul clerului militar va fi arhieru ortodox, membru al sf. Sinod, ales dintre candidații recomandați de sf. Sinod, de acord cu ministrul de războiu, și va fi numit prin înalt decret Inspector al clerului militar, cu titlul de episcop de Alba-Iulia. — El primește înveștirea regală și va fi senator de drept, potrivit legii țării“.

Dintre candidații de acum ai Sinodului, guvernul a numit pe p. Dr. I. Stroia, fostul protoiereu al Sibiiului, a cărui investire se face în la Sinaia.

„Universul“ dela 18 Iunie c. anunță, cu o îngrijorare de soarta ortodoxiei, că pe mijlocul lui Iunie puternicile comune de război și răzeși ai lui Ștefan cel mare: Băica, Brodnicia de sus și de jos, Marginea, Hotișorul, Vicovul și Volovățul din județul Rădăuți, precum și comunele istorice Dragomirna și Răuțeni din județul Suceava, deci, cu totul *comune fruntașe ale ortodoxiei au trecut la adventism în masă și într-o singură zi*.

Știrea este de sigur din cele mai puțin îngrijitoare, dar ea poate să arate — odată cu mult — tuturor zelanților ortodoxiei noastre pseudomisionare încătrău ar trebui să-și găsească activitatea mântuitoare de neam. Nu conducerea bisericii române unite la sinul ortodoxismului, ar trebui să Vă turbure odihna, I. Preasfințite dela Sibiiu, ci păstrarea pentru credincioșii românești a celor cari mai sunt ortodocși!

Uniunea națională catolică din Franța, condusă de generalul Castelnau, care numără aproape la 3 milioane de membri, continuă a fi frumoașă mișcare pornită pentru *libertatea religioasă*. În toate centrele mai de seamă se organizează puternice adunări populare, conduse în cea mai mare parte de arhierii, cari țin mereu trează conștiința mulțimei, îndrumându-o spre orientări ce nu pot să ducă decât la izbândă.

Cereți pretutindeni: „UNIREA“.

Știri mărunte.

Personale. Terminându-se lucrările Senatului, I. Preasfinția Sa s'a înters la începutul săptămânii trecute la reședință. Săptămâna viitoare va pleca însă de nou, pe timp de vre-o lună, la Băile Herculane.

— Ieri, Vineri, au fost făcuți diaconi, iar mâine vor fi sfințiți, din partea p. mitropolit Vasile, de preoți, următorii: *Virgil Pop, Ioan Borza, Filip Gabor, Iuliu German, Gavril Bozoșan, Teodor Oltean, Alexandru Banea, Petru Lehene, Ioan Ciungu și Iulian Făgărășan.*

Noii premiați ai Academiei. Într-o ședință solemnă ținută săptămâna trecută, Academia a distins cu premiile sale pe următorii: *I. Popescu-Băjenaru* premiat cu 4000 Lei pentru „Povestea neamului românesc“; *Em. Bucușa* premiat cu 5000 Lei pentru „Românii dintre Vidin și Timoc“; *M. Mihailescu* premiat cu 1000 Lei pentru „Mica Pravilă“; *Dr. Al. Florescu* premiat cu 1000 Lei pentru: „Contribuțiuni la studiul simpatectoniei periarteriale“; *I. Glavan* premiat cu 1000 Lei pentru: „Cum să ne creștem copiii“; *C. Rădulescu-Codin* premiat cu 1000 Lei pentru: „Cuvântări populare pentru conferențiarul cercurilor culturale“; și *Dr. Horia Slobozeanu* premiat cu 1000 Lei pentru: „Copilul, îngrijirea lui modernă“. — Deodată s'a hotărât, ca pe viitor premiile să fie majorate și să se poată premia și lucrări cari nu s'au trimis la concurs.

Locale. Miercurea viitoare, Nașterea sf. Ioan Botezătorul, va predica în catedrală p. Iuliu Br. Micu, directorul oficiului arhidiecezan.

— Alături de lucrările pentru iluminarea electrică a orașelului nostru, privitor la cari s'au și încheiat toate acordurile necesare, s'au reluat pe întreagă linia și lucrările pentru *aprovisionarea Blajului cu apă*. De astădată ele se conduc, la ordinul dlui ministru al lucrărilor publice, din partea Serviciului de apă dela Aiud, ceea ce ne îndreptățește să credem că ceea ce se va face va fi bine făcut. Isoarele din jurul fântânii „Lupan“, menite a deservi casele din Blaj-sat și partea de vest orașului, sunt prinse deja, având o cantitate de aproape 30 m³ de apă, ceea ce ajunge din greu. Restul orașului va fi alimentat din isoarele ce se află în „Hulă“ — firește prinse de nou, cum se cade — și din acelea dela „fântâna Crăiesii“, cari împreună dau o cantitate de peste 72 m³ de apă (nesotind aici și cvantul reținut pentru gara „Câmpul libertății“), ceea ce de asemenea ajunge. Pentru această parte încă s'au făcut măsurările necesare, așa că după toate semnele la toamnă vom avea și apa de lipsă. În planul pe care l-am văzut nu se ține seamă de posibilitatea ridicării apei în etaje și fiindcă aceasta este o chestiune din cele mai mari pentru instituttele noastre, ne permitem, a o semnala, rugând pe toți factorii hotărâtori să binevoiască a nu scăpa din vedere nici această problemă.

— Hotărîndu-se definitiv, ca Blajul încă să fie centru de examinare pentru bacalaureat, și anume pentru elevii liceului reformat din Aiud și a celui luteran din Mediaș, ministrul a numit în comisiunea de examinare pe următorii: prof. univ. Călugăreanu, președinte, Augustin Caliani, P. Chanier, Emil Evoescu, Traian German, Ștefan Pop și Gh. Zugrăvescu, membri.

Spre polul nordic. Un mecenat american a înlesnit cunoscutului explorator norvegian *Amundsen* (citește: Am'sen) construirea alor două avioane aranjate în chip special pentru exploatarea polare. Cu ajutorul acestora, Amundsen, însoțit de 7 tovarăși, a și plecat la 22 Maiu c. spre Nord, sperând că după un sbor de 8 ore să poată ateriza la pol. De atunci, aproape de o lună de zile, nu s'a primit nici o

știre despre soarta acestor eroi ai științei și lumea începe să fie tot mai îngrijorată de soarta lor, bănuind că, surprinși de vre-un uragan polar, își vor fi pierdut cu toții viața. Pentru salvarea, ori măcar descoperirea lor, se întreprind acum deosebite expediții, dela cari se așteaptă rezultatele cele mai bune.

Pentru Orfelinatul din Obreja. Cu toată atențiunea principală se îndreaptă mai nou, în chip firesc, spre Institutul recunoștinței, care și astfel nu va putea fi terminat decât cu grele împrumuturi, tot se mai găsesc și acum destui cari — sub influința războiului — se gândesc cu duioșie la ortanii rămași pe urma groaznicului măcel, căutând să-i ajute. Astfel au contribuit mai nou pentru acest scop: v. d. Cornelia Dr. E. Pop, București, cu 400 Lei; d. Ioan Schneider, brutar, Blaj cu 150 Lei; p. Gavril Mircea, Băișoara, a făcut o colectă de 500 Lei; în parohia Ciunbrud s'a colectat 500 Lei; dna Maria Sabău din Boziaș a dat 1000 Lei; iar p. Vasile Podoabă din Hususău a colectat în diferite rânduri 984 Lei. — Alături de aceste oferte pentru Orfelinat, au mai intrat, cu deosebire de pe la bănci, ajutoare mai mari și pentru „Atelierele orfelinatului“, asupra cărora vom raporta altădată.

Noul comitet al societății scriitorilor. Adunarea generală din acest an a societății scriitorilor români (S. S. R.), ținută Dumineca trecută la București, a ales în fruntea societății un nou comitet compus din următorii: *Liviu Rebreanu*, președinte, *Mircea Rădulescu*, vicepreședinte, *V. Russu Șirianu*, secretar, *Corneliu Moldovan* și *Romul Voinescu*, cenzeni, *Perpessicius*, bibliotecar, *M. Sadoveanu*, *Oct. Goga*, *Caton Teodorian*, *N. Davidescu* și *Ilean Pilat*, membri. — S'a mai hotărât ca adunările generale să se țină pe viitor, în scop de propagandă culturală, prin diferite orașe ale României. Pentru anul viitor s'a fixat Clujul.

O universitate radiofonică. Orașul american Boston va poseda în curând prima universitate din lume, unde prelegerile se vor ține cu ajutorul radiofoniei. În acest plan nu e vorba de a introduce cunoștințele despre radio ca o știință, ea fiind studiată de pe acum în toate universitățile din lume. Planul are de scop crearea unei organizații, care să aibă toată aparența unei universități, fără a poseda însă săli de studiu, sau de audierie. Acestea săli le va forma lumea întreagă, care e legată prin aparate de radiofonie. Toate facultățile vor fi sistematic amenajate spre a putea oferi publicului, în propriile lor colegii, prelegeri științifice din toate domeniile. În acest scop se va recurge la concursul regulat al unor savanți. Se va întocmi un orariu, așa încât fiecare auditoriu să poată urmări cu exactitate și regulat temele cari îl interesează. Și pentru că scopul e de a interesa masele, e posibil ca acele prelegeri să fie ținute într-o concepție de popularizare. Se proiectează în afară de asta și crearea unei școli populare, care se va baza tot pe acelaș sistem de studiu prin radiofonie.

Concurse. P. Ven. Ordinariat arhidiecezan publică, cu terminul de 10 Iulie, concurs la următoarele parohii: *Galda de sus* (prot. Alba-Iulia), *Fălfălu* (prot. Reghin), *Ciugud* (prot. Sebeș) *Aruncuta* și *Boș* (prot. Cojocna), *Buda-veche* și *Feneșul-săsesc* (prot. Cluj), *Gălgău* (prot. Dârgea) și *Moșna* (prot. Mediaș).

Ce-i în viața unui om 2 Lei? — Azi, când totul s'a scumpit, cu doi Lei nu poți cumpăra mai nimic. Totuși Sindicatul Presei Române din Ardeal oferă cu 2 lei un bilet de Loterie, cu care oricine poate câștiga în bani gata 100,000.—50,000,10,000 și încă alte 5400 câștiguri la tragerea care are loc garantat la 16 August 1925. Face dar, ca fiecare să-și ia câteva bilete de loterie, asigurându-și astfel posibilitatea unor mari câștiguri. Comandați dar câte 5 serii de 10 bilete de loterie, trimițând banii sau în mărci sau în mandat postal la Agenția de Publicitate Rudolf Rosse S. A. Cluj, Str. Regina Maria 37 (Sub „Loteria Presei“).

Cărți & Reviste.

M. SADOVEANU: *Povestiri de seară.* Editura „Cartea Românească”. București 1925. Prețul Lei 35.

Ca orice carte a marelui nostru prozator, aceste povestiri — cu totul 15 — înfățișează, în cadrul unor descrieri de toată frumusețea, simțiri și patimi rupte din sufletul neamului nostru, a căror citire te înălțue ca într'un cerc de vrajă, neștiind ce să admiri mai mult: Bogăția pământului și a sufletului românesc, sau puternicul talent cu care și-o înfățișează acest scriitor, dela care avem tot dreptul să așteptăm încă foarte mult.

CONSTANTIN C. DICULESCU: *Contribuție la vechimea creștinismului în Dacia.* Din istoria religioasă a Gepizilor. Extras din „Anuarul Inst. de ist. națională” pe 1924. Cluj 1925.

Autorul, care în 1922 a scos în nemțește la Lipsca o mare și foarte bine apreciată monografie asupra Gepizilor, — singurul popor, care în epoca migrațiilor a fost un element politic permanent în cuprinsul Daciei Traiane —, ne dă în acest studiu prețioase orientări asupra creștinismului acestui popor. În treacăt se atinge și chestiunea continuității neamului nostru în Dacia, relevându-se, că Gepizii au contribuit în mare măsură la consacrarea numelui nostru etnic de „Români” și că aceasta s'a făcut, nu în ultimul rând, pentru deosebirea religioasă ce era între ei, ariani, și între strămoșii noștri, coloniștii romani, a căror creștinism era creștinismul genuin al catolicismului roman. — Iată deci unde este a se căuta adevărata „lege strămoșească” a neamului nostru!

EDMONDO DE AMICIS: *Cuore.* Ce simte inima copiilor. Tradusă în românește de Clelia Bruzessi. Ed. V. („Cartea Românească”). București. 1925. Prețul 55 Lei.

Este — cum se știe — una din cele mai bune cărți ce poate fi pusă în mâna copiilor și de aceea apariția ei în a cincea ediție nu poate decât să bucure pe toți cari doresc ca sufletul generației noastre de mâine să fie călăuzit de înaltele sentimente ce transpiră din această minunată carte a inimei. — Li dorim din tot sufletul cea mai largă răspândire.

I. C. LUNCAN: *Străbunii mei.* Istoria neamului românesc. Fasciola I. Editura „Cartea Românească”. București 1925. Prețul 80 Lei.

Plănuită în 24 fascicole, lucrarea aceasta monumentală a autorului va cuprinde în chipuri și icoane — lucrute tot de dânsul —, însoțite de texte lămuritoare, luate cu preferință după Xenopol, întreagă istoria neamului până la războiul nostru românesc pentru neamul nostru (1877). Tot ce a urmat după acest război, și în special războiul din anul 1913 și cel din 1916, se va da mai târziu sub titlul „Contemporanii mei”. Acest întâiu fascicol cuprinde, sub titlul „Originea românismului”, în 5 „tablouri” partea referitoare la timpul până la 270 după Hristos. — Este o minunată ediție de lux, care face cinste Casei editoare. Fascicolele următoare vor apare în răstimp de câte o lună.

S. MEHEDIŢI: *Vechimea poporului român și legătura cu popoarele alogene.* Ed. „Cartea Românească”. București. 1925. Prețul Lei 15.

Este o conferință, pe care autorul a ținut-o anul trecut, sub auspiciile „Astrei”, la Brașov. Multă lume străină, care a ținut să asculte părerile distinsului profesor dela București, a avut în presa minoritară de acolo măgulitoare cuvinte de apreciere, pentru că ideile ce cuprinde, dovedind un sincer respect pentru toate „neamurile omenirii”, de fapt imbie un temei foarte potrivit pentru o armonică împreună-lucrare a tuturor elementelor alogene cu neamul susținător de stat.

IOAN POPU-CÂMPEANU: *Bacteriile folositoare.* („Cunoștințe folositoare”. Seria A. Nr. 13). București 1925. Prețul Lei 4.

O nouă broșură din seria celor multe și într'adevăr foarte „folositoare”, scoase — sub direcția dlui prof. I. Simionescu — de „Cartea Românească” din București, care se datorește harnicului nostru profesor dela Blaj. Este o contribuție din cele mai reușite la popularizarea științelor naturale, de pe urma căreia poate veni atâta bine în masele largi ale poporului nostru.

PROF. ION GH. COSTINESCU: *Relieful României din cele mai străvechi epoce geologice până în prezent.* Contribuțiuni morfologice. București (Cartea Rom.) 1925. Prețul 30 Lei.

În partea primă autorul se ocupă de relieful întreg al pământului românesc în era arheiană, paleozoică,

mezozoică și neozoică, iar în partea doua ne înfățișează, pe temeiul de frumoase studii, cari merită încurajare, șolul banatic, ocupându-se de valea Dunării, munții Banatului, munții Poiana Ruscăi, de masivul Țarcu și de munții Cernei.

ANALECTA ORDINIS S. BASILII MAGNI. Annus 1924. Tomus I. Fasc. I. Zolkiew.

E un nou periodic, după alte două-trei, câte le redigează ordinul sf. Vasile Marele din Polonia. Ținta lui este să dea sub tipar tot ce se află prin mănăstirile și arhivele basiliane, privitor la istoria acestui ordin, în primul rând manuscrisele vechilor călugări și ale altor scriitori vechi privitoare la ordinul însuși. Se mai publică apoi în acest organ și scrieri culese din alte biblioteci și arhive, precum și la tot ce e în legătură cu dânsul. În acest prim fascicol sunt articoli privitori la însaș personalitatea s. Vasile Marele, reproducerea unor vechi regule ale acestui ordin în Rusia, câteva contribuții nouă la actele de aflare a moaștelor sf. Iozațaf, câteva scurte biografii ale unor basiliani mai distinși, pe urmă revista cărților și a periodicelor intrate. — În total, periodicul este o nouă manifestare a puterii de viață a acestui ordin călugăresc.

CURIERUL. An. I. Nr. 1 (Iunie). Buletinul lunar al părinților franciscani. Galați. Abonamentul 80 Lei pe an.

Ceeace a încercat în Maramurăș pâr. I. Boros, vicarul din Sighet, cu „Duminea” sa săptămânală, pe care n'o mai primim de câțva timp, face acum, pe baze mai largi și, se pare, mai trainice, prin această revistă lunară pâr. Ulderich Cipolloni, parohul franciscan dela Galați. Numărul prim, scris în întregime de pâr. paroh, se prezintă în condiții escelente, și dacă va putea continua — cum i-o dorim din inimă — va fi pentru Galați și jur un puternic amvon al legii noastre catolice.

Mulțumită.

Tuturor aceloră, cari din incidentul morții iubitului meu soț IOAN POPA, fost paroh în Cergăul Mare, și-au exprimat condoleanțele cu graiul, în scris sau prin telegrame, atât în numele meu, cât și al familiei mele, le aduc cele mai sincere mulțumiri. Tot astfel preoților și publicului, care a luat parte la înmormântare.

Cergăul mare, la 13 Iunie 1925.

Văd. Eugenia Popa n. Gerasim.

Telefonul „Unirii”.

N. Oradea-mare. Adormită chiar nu-i, dar nici nu merge ceva deosebit de splendid. Oamenii nu-i prea dau destulă atenție. Cu toate acestea, sperăm că anul 1926 se va putea pune cu mândrie alături de anii 1872, 1882 și 1900.

L. Târgu-Murăș. Luând act cu plăcere de lămuririle Dvoastră, ținem să constatăm și la acest loc, că nedumerirea ce-am avut față de căminul Dvoastră pentru fete, nu mai subsistă. Dacă — dupăcum scrieți — veți avea și un curs de religie propus de preoții diferitelor culte, este deplin lămurit, că nu numai nu Vă gândim să lucrăm pozitiv (!) împotriva concepțiilor religioase, ci, chiar dimpotrivă, înțelegeți să recurgeți, între altele, și la acest puternic mijloc de educație. Însemnând acest lucru și în prospectul ce ni-ați trimis, făceți, credem, un bine și atunci șirele noastre din numărul ultim nu trebuiau să mai cuprindă și partea referitoare la lucrul acesta.

B. Cluj. Asupra pelerinajului sperăm să mai putem da și noi ceva amănunte, iar orientări mai bogate veți găsi — după cât am aflat — în numărul proximal al revistei „Cultura Creștină”, unde e vorba să se dea absolut toate amănuntele. O dare de seamă mai amănunțită a început apoi și d. prof. Al. Lupeanu A. Melin în „Unirea Poporului”, care așiderea puteți s'o aveți cu destulă ușurință. — Cât privește pelerinajul de toamnă, el atârână — dupăcum am mai spus — singur dela dorința marelui public.

M. Bălți. Vă mulțumim din inimă pentru bunul serviciu ce ne-ați făcut prin trimiterea cuvântării, pe care o dăm în fruntea numărului nostru de azi. Este de fapt confesiunea unui suflet cinstit, care cunoscând adevărul, are și curajul de-a-l mărturisii deschis și pe față. Și aceasta nu prea este — mai cu seamă la noi — un lucru de toate zilele. De aceea i-am și dat onoarea de-a o publica în fruntea gazetei.

T. Ilba. Am citit și noi — chiar înainte de-a ni-le trimite — frumoasele șire de apreciere ale ziarului „Satu-mare” și suntem veseli, că străduințele Dvoastră au dat rezultate atât de frumoase. Pentru reproducerea lor n'avem însă spațiul necesar, și lucrul nici nu intră în obiceiurile noastre.

B. Sighetul-Marmației. Tatăl Dvoastre are restanță pe anul trecut 120 Lei, care împreună cu abonamentul anului curent face total 270 Lei. — Adresa am schimbat-o.

G. Lugoj. Președintele soc. „sf. U.” este acasă și de aceea Vă rugăm să Vă adresați deapoi la dânsul.

O. Urzicel de jos. Vă mulțumim pentru frumusețea suprasolvire.

Of. par. Odești. Chităm primirea sumei de Lei 100 S. Bicsad. Binevoii a mai trimite încă 30 Lei.

Insoțire economică/comercială „Plugarul”

Convocator.

Membrii Insoțirii economice-comerciale „Plugarul” sunt prin aceasta cu onoare invitați în senzul §. 7 din statute, la

Adunarea generală extraordinară ce se va ținea Duminecă, la 18 Iulie 1925, orele 11, în localul băncii „Patria”.

O B I E C T U L :

Lichidarea insoțirii.

Blaj, la 17 Iunie 1925.

Lichidatorii

VASILE HOZ

PRĂVĂLIE DE MANUFACTURĂ.

(97) 18-52

Mare asortiment de mărfuri din Cehoslovacia ca: **Zefire, Delenuri, Satinuri, Balsmale** etc., precum și o dăjdii bisericești: **Yestminte** și **Prapori** din cele mai bune stofe elvețiene, apoi **Potire, Cădelnițe, Cruci de mână** și **Cruci de prapori** cu prețuri convenabile. **Serviciul ireproșabil.**

NB. Rog nimeni să nu-și comande din alt loc până ce nu se va convinge de prețurile mele.

SIBIIU, Piața Prințul Carol Nr. 1

Buzdughină & Hoz

Intreprindere românească

SIBIIU

TURNĂTORIE DE FONTĂ ȘI METAL
ATELIER MECHANIC
MAȘINI DE TREERAT
MORI, MOTOARE, CAZANE.

TURNĂTORIE DE CI
POTE din cel mai bun material, cu garantarea curățenie și prețurile cele mai solide.

(33) 9-?

☐ CUMPĂRAM aramă veche, în orice cantitate, precum și lucruri vechi de mașini.

☐☐ RECLAMA ☐☐

☐☐ este sufletul comerțului ☐☐